

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Io. Baptistæ Portæ Neapolitani Magiæ Naturalis Libri
Viginti**

Della Porta, Giambattista

Frankfurt, 1607

Quomodo quibusdam imposturis pondus rebus augere possimus. Cap. VI.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-70772](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-70772)

audire volunt, furrigunt, & versus eam partē dirigunt) perfectissimū auditum habere. Videbimus nunc à contraria causa, quæ paruas habent aures, & obscuras, obtusioris esse auditus. Magnā piscium pars aures caret, & qui solos meatus habent, & sine auriculis, sensu hoc audiendi hebetiori esse necesse est, sunt enim auriculæ à natura constructæ, vt veluti per eas in aures infunderentur soni. Cuius rei Adrianus Romanorum Consul testis est locupletissimus, qui quum sensum hūc læsum haberet, manus cauas, quo facilius audiret, à posterioribus ad anteriora spectantes auribus obtendebat. Et Aristoteles dixit, equos, asinos, canes, & reliqua animalia, quæ magnas habent aures, eas semper circumagere, & vertere ad sonos, vocesq; percipiendas, partium earum vsus à Natura edocta. Eos etiam, quibus abscissæ sunt auriculæ, minus audire experimur. Forma igitur instrumenti auditus oportet sit ampla, & concava, & aperta, & intus cochleata, duplici de causa. Prima si soni intus recte ferrentur, oblæderent sensum, secunda quia per cochleam circumferuntur, & allisa vox per aurium anfractus, multiplicatur, vt de echo videmus. Argumentum rei esse potest cochlea marina illa, quæ auribus admota, strepitum quendam leuem efficit. Reliquum est, ex qua materia fieri debeat dicamus. Ego ex foraminulenti lignis dicerem, nam foramina vndiq; pori; pernij sunt, & aere repleti, & leui quoq; ictu resonant, & inter foraminulenta ligna hedera est, & præcipue smilax; argumento, quod vas ex hedera tornatum, foris aquam extillat, vt diximus. Ob id Plinius de smilace loquens ait. Proprium materiæ est, vt admota auribus, leuem sonum reddat. Et alibi: Smilacis lignū ad aurem sonare diximus. Accommodetur igitur instrumentū, vt com-
modè auribus indatur, vt specilla oculis.

*Quomodo quibusdam imposturis pondus rebus augeti
possimus. CAP. VI.*

ALIVAS hic congeessimus imposturas, vt qui cum impijs hominibus negotia habet, ab eorum fraudibus sibi præcauere possint. Videlicet

Oleo

Oleo pondus augere.

Remiscetur aqua cum oleo, vt cognosci nõ possit fraus, sit aquis turbidis, veluti ex decoctione passillorum, raporum, & asphodeli, vt ab eo secerari difficilius possit. Vel gummi tragacanthę electum in aquam ponunt per duos dies, post pila conterunt, aquam semper addendo, vt gummi liquecat, ea addita oleo extillado, in oleum conuertentur. Haud dissimili fraude nituntur.

Serico pondus addere.

Bullientis aquę fumo opponunt, & turgens humiditate illius grauius euadit. Alij Arabici gummi vnciam terunt, & optime succretũ cum mellis decoctione commiscunt, misturam in aquam soluant, quã sericum mades faciunt, & resicari patiuntur. Alij in frõndibus inglandis viridibus asseruant. Si vis

Mellis quantitatem maiorem reddere.

Farinam castanearum, vel milij addes, & augetur quantitas, quę cognosci non potest. Sic poteris

Cera pondus augere.

Adde farinam sabaceam optimẽ tenuiterq; contritam cerę, & in candelis ardebit sine excrementis, auget enim pondus, & magnitudinem, & vix detegitur fraus. Sic etiam

Sepum minus excrescere.

facies, si cinerem tibiaram bouis optimẽ combustarum sigulorum fornacibus remisces, vel si sulphur album, nam pondus, & quantitatem sine similitudinis deformitate auges. Si voluerit quispiam

Piper simulare.

Poterit iuniperi semina cruda colligere, quę corrugari patiatur, postea piperis granis commiscere. Alij vicias magnas nigras colligunt, eas primo bulliant cum piperastro, nam turgentes aqua quum resiccantur, in rugas se contrahunt: nam si eas manducaueris, os plusquam piper comburent. Nos ita adulterauimus, vt optimos pharmacopolas ludicrẽ, sefellerimus, & cũ ioco post fraudem deteximus, summo grana virgę sanguis

nariæ maturæ, quæ quum resiccantur, adco piperis grana corrugata referunt, vt optimos quosque fallant, nisi gustum consulant. Sic

Frumento pondus augere

possumus, intus condendo vas ligneum aqua, vel aceto plenum, nam absorbet, vt ex Plinio habetur.

De lyra, & miris quibusdam eius proprietatibus.

C A P. VII.

NONNULLAS in se lyra retinet proprietates, & animaduersiones, quas in medium afferre operæ pretium duximus. Primo dicemus effectus quosdã mirros, qui ab antiquis traduntur; deinde quo modo fieri possunt, aut ab antiquis factitati. Quum nunc Musica cultior, nobiliorq; sit, quam apud antiquos (tunc enim rudior imperfectiorq;) & temporibus nostris has operationes non perficiat. Rhythmos & modulos in hominibus posse certum est, nec tam immitte, & efferatum esse cor, quin aptis modulis, & cantilenis animum delinientibus remittatur, contra indecentibus, & incinnis angatur, & restringatur. Carmen prodit Musæus dulcissimam rem mortalibus esse, & à Platonis dictum animaduertitur à Musica mulceri omne, quod viuit, plurimique visuntur effectus. Remugiunt in bello tympana, vt sint hortamenta, & torpentes suscitent, & ijs similia ab antiquis factitata reperiuntur. Timotheus Musicus, quoties libuerat, Phrygium modulabatur cantum, & Alexandri animum sic accendebat vt efferatus ad arma curreret, quumque aliter voluisset, mutato, animositatem exhauriens, segaem effiebat animum, & remollitum ab armis ad epulas, & conuiuia trahebat; & Plutarchus ait, quum ipse audiuisset Antigendam tibia modos incinentem, qui vocantur harmatij, adco inflammatum se esse, vt simul cum armis exurgens, manus iniecerit in proxime assidentes. Refert Cicero Pythagoram adolescentem quendam Taurominitanum, vino madidum, ac meretricio amore irretitum, quum riuales comburere domum quæreret, quo detinebatur scortum, Phrygio modo

concita-